

12.4.2021

Hallintovaliokunnalle
hav@eduskunta.fi

Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi valtion virkamatkoilla sattuneiden vahinkojen korvaamisesta annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta (HE 41/2021 vp)

Otsikkoasiassa valtiovarainministeriö esittää kunnioittaen seuraavaa:

Keskeiset ehdotukset

Tässä hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi valtion virkamatkoilla sattuneiden vahinkojen korvaamisesta annettua lakia osin väliaikaisesti ja osin toistaiseksi. Lain mukaisena vahinkona voitaisiin korvata valtion virkamiehelle sekä hänen mukana seuraavalle perheenjäsenelleen sekä eräille virkamieheen rinnastettaville henkilöille covid-19-pandemian vuoksi ulkomailla annetusta rokotteesta aiheutuneet haittavaikutukset samoin edellytyksin kuin Suomessa annetusta rokotteesta korvattaisiin lääkevahinkona.

Lain kiireellisyys perustuu siihen, että eräissä kansainvälisissä kriisinhallintaoperaatioissa edellytetään covid-19 –pandemiarokotusta. Muutoin kyseiset joukot saatettaisiin joutua jopa kotiuttamaan. Lain rokotevahingon korvaamista tarkoittavien säännösten on tarkoitus tulla voimaan takautuvasti siten, että korvausta voisi saada jo tämän vuoden alusta annetusta covid-19 –pandemiarokotteesta aiheutuvista vahingoista.

Lisäksi tarkennettaisiin lain soveltamisalasäännöstä siten, että lakia sovellettaisiin myös siviili- ja sotilaallisissa kriisinhallintatehtävissä oleviin henkilöihin.

Lainmuutos on välttämätön myös sen vuoksi, että Suomen Lääkevahinkokorvausosuuskunnan perustaman vakuutusyhtiön, Suomen Keskinäinen Lääkevahinkovakuutusyhtiön, järjestämä Lääkevahinkovakuutus kattaa vain Suomessa kulutukseen luovutetut lääkkeet.

Muutettavaksi ehdotettavan lain mukaisena rokotevahinkona korvattaisiin vain vahinko, joka on aiheutunut sellaisesta Euroopan lääkeviraston hyväksymästä covid-19-pandemian torjumiseksi annetusta rokotteesta, jolle Euroopan komissio on antanut myyntiluvan.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian. Sen covid-19-rokotevahinkoa koskevat säännökset olisivat voimassa 31.12.2022 saakka. Niiden voimassaoloaikana haettuja korvauksia voitaisiin maksaa niiden voimassaolon päättymisen jälkeenkin.

Maksettavat korvaukset vastaisivat Suomessa käytettyjen rokotteiden aiheuttamista vahingoista maksettavia korvauksia, korvattavat vahingot on määriteltävä laissa vastaavalla tavalla kuin ne ovat Lääkevahinkovakuutuksen korvausehdoissa.

Vaikutukset valtiontaloudelle

Maksettavat haittavaikutuskorvaukset jäävät todennäköisesti huomattavasti alhaisemmiksi kuin, jos rokottaminen toteutettaisiin kuljettamalla henkilöt Suomeen rokotettavaksi. Suomeen rokotettavaksi kuljettamisen kustannukset ovat arviolta vähintään 1,3 milj. euroa. Haittavaikutuskorvausten määrää on vaikea arvioida, mutta Lääkevahinkovakuutusyhtiön kokemusten ja korvauskäytäntöjen perusteella maksettavat korvaukset ovat todennäköisesti tuhansia euroja.

On mahdollista, vaikkakin rokotettavien pienen määrän vuoksi hyvin epätodennäköistä, että ilmenee myös vakavia haittavaikutuksia, joista voi aiheutua pitkäaikaista tai pysyvää työkyvyttömyyttä. Ehdotettava laki olisi toissijainen suhteessa muuhun lainsäädäntöön, joten mahdollisen pitkäaikainen tai pysyvä työkyvyttömyys tulisi pääosin korvattaviksi muiden jo olemassa olevien säästöjen nojalla.

Vaikutukset viranomaisille

Esityksellä on merkittävä vaikutus Suomen mahdollisuuksiin osallistua kriisinhallintatehtäviin, sillä mikäli Suomi ei pysty takaamaan riittävää vakuutusturvaa rokotteiden mahdollisten haittavaikutusten varalta, joudutaan Suomen operatiivinen toiminta toimialueella lakkauttamaan. Pahimmassa tapauksessa kriisinhallintajoukon toiminta keskeytyy ja joukot joudutaan kotiuttamaan.

Esityksellä on myös vaikutus kaikkiin niihin viranomaisiin, joilla on henkilöstöä yli kolmen kuukauden virkamatkoilla ja jotka voisivat toteuttaa koronarokotukset ulkomailla henkilöstön Suomeen kuljettamisen sijasta.

Oletettavaa on, että korvattavaksi säädettyjen rokotevahinkojen määrä jäisi vähäiseksi, jolloin muutoksella ei olisi vaikutusta Valtiokonttorin matkavahinkoja käsittelevän henkilöstön määrään eikä tietojärjestelmästä aiheutuviin kustannuksiin.

Vaikutukset ulkomailla työskentelevälle valtion henkilöstölle

Esitys parantaa valtion ulkomailla työskentelevän valtion henkilöstön vakuutusturvaa ja yhdenvertaistakohtelua saattamalla henkilöstön Suomessa työskentelevän valtion henkilöstön kanssa yhtenäisten vahingonkorvausten piiriin.

Muutosehdotusten voimaantulo

Lain esitetään tulevan voimaan mahdollisimman pian. Sen koronarokotevahinkokorvauksia koskevien säännösten esitetään olevan voimassa vuoden 2022 loppuun. Korvausta olisi myös haettava väliaikaisen muutoksen voimassaollessa. Soveltamisalan muutoksen esitetään olevan voimassa toistaiseksi.